

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra I Sverrig

Citation: Andersen, H. C.: "I Sverrig", i Andersen, H. C.: *I Sverrig*, udg. af Mogens Brøndsted , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2003, s. 160. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaisverrigval-shoot-idm140454473007408/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: I Sverrig

udforskningen af verdensrummet peger mod Guds ufattelige størrelse, således fører den stigende erkendelse i tidens perspektiv mod det guddommelige lys, den højeste af alle lyskilder. Den religiøse hymne eller fanfare, hvori hele bogen klinger ud, græber tilbage til dens centralstykke, prædikenen om en forening af videnskab og tro; og foreningspunktet udgjorde odelighedsiden.

Uden direkte at nævnes på ny er denne altså også her til stede. Som en kalifornisk guldkræ har vi set den bogte sig gennem kapitlerne, snart kun anet under overfladen, snart dybt begravet under skepsis og depression, snart skinnende klar i dagen. Den er værkets røde eller gyldne tråd, for hvis skyld det måske overhovedet blev skrevet og i hvert fald atter og atter blev omskrevet. Det midterstillede orgelstykke om troen og videnskaben betød den endelige klaring af dette fundamentale punkt; de linjer han skrev herom til Ørsted under afslutningen: »Vorherre kan godt tale, at han sees gennem den Forstand, han selv gav os ...» gentog han næsten ordret til sin kloge veninde Henriette Wulff fem år senere, da han planlagde sin store livsanskuelsesroman »At være eller ikke være».¹¹ Adskillige af synspunkterne derfra er foregrebet i *I Sverrig*, så at vi med en vis set kan sige at han drog ud for at opleve det fremmede og derved vandt indsigt i sig selv.

Modtagelse

Bogens usædvanlige form bevirkede at anmeldelser var forbeholdne. *Flyveposten* 23/5 1851 savner oplysninger om landets politiske, merkantile og agrikulturelle forhold, og *Kjøbenhavnsposten* 20/6 finder at sagn og historisk stof tynger fremstillingen, og at eventyrstilen virker tættende; det norske tidsskrift *Idun* for juli 1851 ser det hele som flygtige arabesker i Andersens maner og sukker forgivevis efter en Drabe Virkelighed i dette Fantasiens uoverskuelige Hav. Man havde kort sagt forventet en solid turistfører, og nærmere i denne retning blev da også de følgende rejseskildringer fra Spanien og Portugal. Derimod hører Sverrigsbogen til den subjektive eller symbolske rejsegenre, indvarslet

160

med Laurence Sternes *Sentimental Journey* fra 1775 og i Danmark med Jens Baggesens *Labyrinth* fra 1792-93. Andersen havde selv dyrket denne blandingsform med sin debut *Podreise* og delvis også med den følgende *Slyggébilleter*. Men først i Sverigesrejsen forsøger han at meddele et eksistentielt budskab og formulere et tilkæmpet livssyn. Dette faldt til gengæld de ældre romantiske digterkolleger, Carsten Hauch og B.S. Ingemann, for brystet, især hans tilnærmede til den svestedske naturvidenskab og nutidens teknologi.

Tekstforhold

Som ovenfor nævnt er manuskriptet til *i Sverrig* ikke nemt – skrevet på forskellige slags papir og med en mængde oventregninger og overklisteringer (76 s.). Denne bogs omfang giver et indtryk, der af med en side af *Mariæetspillet*. Manuskriptet tilhører ikke som sædvanlig den Collinske Samling i Kgl. Bibl., men er nr. 2 i den store samling, som biblioteket købte efter professor, notarius publicus N.C.L. Abrahams' død 1879. Det kan ikke med sikkerhed regnes for trykmanuskript, trods vor viden om sætternes formåen og betegnes da også som «sterkt rettet Renskrift» i Lauritz Niehens *Katalog over danske og norske Digters Originalmanuskripter i Det kongelige Bibliotek* (1941, s. 25).

Lauritz Nielsen anfører derudover kun Collin 35,4^o nr. 6: to blade med hver sit udkast til forale til den svenske udgave af bogen, men nævner som nr. 5 et brudstykke af en fortælling med emne fra Sverige (4 bl.). Ny Kgl. Samling 1977B,4° er tre sider med noter om svensk valuta etc., åbenbart med tanken på en rejse fra Helsingborg til Göteborg.

i Sverrig udkom som nævnt i 6 19.5.1851 i 2025 eksemplarer, trykt hos Bianco Luno for 30 rigsdaler arkret (dvs. ca. 400 rdl.). Den er ofte oprykket, i forfatterens levetid dog ikke separat.

- 1854 del af *Samlede Siøfter* VIII, BFN 649
- 1878 del af *Samlede Siøfter*, 2. udgave VIII
- 1941 udg. af Kjeld Ellfelt med ill. af Poul Christensen
- 1944 udg. af Morten Borup i *Romaner og Rejseindlægger* VII efter udg. 1854
- 1962 udg. med forord og noter af Henning Fonmark